

Aktiivõpe

Maret Õunpuu
25.-26.01.2011
Tartu

Programm „Kutsehariduse sisuline arendamine 2008-2013“
1.1.0501.08-0003

AKTIIVÕPE *action learning*

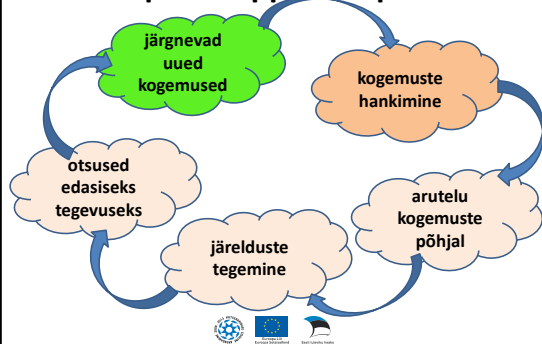
Kasvatuslik protsess, kus õpitakse läbi oma tegevuse ja kogemusest õppimise, eesmärgiks on oma soorituse ja oskuste parandamine

Õppimine = teadmised + küsimused

2

Aktiivõpe on õppimine protsessis

Aktiivõpe?

- Oluline - õpilaste aktiivne tegutsemine; nt rühmas diskuteerides, praktilises tunnis katsetades; arvutiekraanide vaheldumist jälgides.
- Õppimise väärtuslikum osa on nendes mõtteoperatsioonides, mida õpilane omandab
- Õppimine toimub iga õpilase sees individuaalselt
- Oluline on õppija mõttetöö
- Oluline on **ergutada õpilasi esitama küsimusi** mis algavad sõnadega *miks, kuidas, mis oleks kui*

Kriitiline mõtlemine

Oluline on **kriitilise mõtlemise arendamine**

Kriitiline mõtlemine on harjumus esitada erinevaid küsimusi vaadeldava informatsiooni kohta

Meelespea kriitilisele mõtlejale /John Chaffee 1997

1. milline on mu algne seisukoht,
2. millest tuleneb mu algne seisukoht,
3. millised on minu eeldused,
4. mis toetab mu seisukohta,
5. millised on teised seisukohad,
6. milline on mu järeltunde tegemine,
7. millised on kavandatud tegevuse tulemused

Probleemõpe

Probleemõpe on üldtunnustatud vahend õpilaste (mõtlemise) aktiveerimiseks.

Õppimine probleemide leidmise ja lahendamise kaudu
Vastand valmisteadmiste andmisele õpetaja esituses või õpikus

Probleemõppe olemust selgitavad selle etapid:

1. probleemsituatsiooni tajumine,
2. probleemi sõnastamine,
3. lahendusvõimaluste leidmine,
4. lahendusvõimaluste hindamine,
5. valitud lahenduse sobivuse kontroll.

Probleemõppega

- Luuakse õpikeskkond, kus õpilased saavad omandada pikema aja jooksul püsivaid teadmisi
- Saab tugevdada õppesisu seost eluga
- Ergutada õppijate mõtlemisaktiivsust
- Arendada tõhusamal viisil õppijate sotsiaalseid oskusi
- Hea probleem suunab õppimise kindlale õpieesmärgile ja peaks olema õpilastele huvitav
- Probleemist ei tohiks tuleneda liiga palju hüpoteese, mis viivad õppimise põhieesmärgilt kõrvale.

Probleemide liigitamine

Näiteks on liigituse aluseks õpilastelt oodatava tegevuse liik

- Fakti leidmine
- Nähtuse mõistmine, selgitamine
- Tegevuse valik ja kavandamine
- Eetilised otsustused

Case Study klass

Juhtumi analüüsi meetod (case study)

- Juhtumipõhine õpe on õpetamise meetod, mis nõuab õppijatelt oma kogemuste analüüsimist, praktilist mõtlemist, otsuste tegemist ning probleemide lahendamist
- Tavaliselt kirjeldab juhtum reaalselt asjakohast olukorda mis on õppijatele huvipakkuv, nende kogemustele ja õpieesmärkidele vastav ning küllalt keeruline, et analüüsi õigustada.

Juhtumi analüüsi meetod (case study)

- on hea võimalus aktiivõppe rakendamiseks.
- Juhtumi analüüs kujutab endast õppijakeskset meetodit, kus iga õppija saab rakendada omandatud teoreetilisi teadmisi praktilises olukorras.
- Juhtumi analüüs peaks sisaldama juhtumi kirjeldust, analüüsi ja diskussiooni.
- Eelis - analüütilise mõtlemise ja probleemi lahendamise oskuse arendamine
- pakub õppijale võimalusi omandatud teoreetiliste teadmiste rakendamiseks reaalses elulises situatsioonis
- Õpetaja jaoks on oluline silmas pidada, et õppijale oleks edastatud hästi selge ülesandepüstitus, taustaandmed ja toetavad materjalid.

Juhtumianalüüsi metoodika tugevused

- Imiteerib reaalse elu situatsiooni (või on selle kirjeldus)
- Seostab teooria ja praktika
- Seostab varem kogetu uuega
- Ühendab erinevaid teemasid ja ka õppeaineid
- Arendab analüüsi oskust
- Aitab hinnata lahendusi ja nende teostatavust
- Juhtumianalüüsi metoodika on väga sarnane probleemilahenduse meetodiga.
- Seda võib kasutada nii õppe- kui hindamismeetodina.

Juhtumipõhise õppe protsess sisaldab kolme omavahel seotud komponenti (L.Pilt)

- **juhtumi kirjeldus** - probleemi esitamine ja defineerimine (kirjeldamine), taustinformatsiooni esitamine ning lähteandmete ja eesmärgiks oleva lõppseisu määratlemine, arvestades lahendamiseviisile esitatavaid nõudeid;
- **juhtumi analüüs** - probleemi definitsioonist ja lahendamise tingimustest lähtudes pakutakse välja võimalikke lähenemisviise selle lahendamiseks ja analüüsitakse iga lahendusvariandiga kaasnevaid positiivseid ja negatiivseid jooni;
- **juhtumi arutelu** – valitakse välja lahendusvariant, millel on kõige rohkem positiivseid ja kõige vähem negatiivseid külgi.

Õppija peab tegema kokkuvõtte, pakkuma probleemile lahendusi ning võrdlema tulemusi tegeliku otsusega, mida probleemi lahendamiseks kasutati.

Milline on hea juhtum?

- Äratuntav, selgitamist vajav teema/probleem ja selle neutraalne kirjeldus
- Konkreetsed terminid, on pigem lühem kui pikem
- suunatakse õppima seda, mida mingi õppimisterviku lõpuks tahetakse saavutada (õpiväljund)
- eelteadmiste põhjal saab püstitada hüpoteetilist lahendust
- tõstatab küsimusi, mis tekitavad arutelu
- eeldab uue teadmise omandamist, sest pole kergesti lahendatav
- Lahendamiseks on ette antud konkreetne aeg
- On seotud õpetatava eriala oluliste teemadega

Juhtumi kirjutamine

- Kasuta oleviku vormi
- Kirjelda konteksti ja tegutseja rolli: mis, millal ja kus
- Kirjelda võimalikult konkreetset infot
- Anna suund, mida selle juhtumiga peaks tegema
- Eelda, et õppijad vormistavad otsuse või raporti

Juhtumi kvaliteet selgub läbitegemise käigus

Hindamiskriteeriumid probleemõppe ülesande koostamisele

1. Ülesanne sisaldab probleemi
2. Probleemõppe ülesanne toetab töökorralduse alused tootlustuses/141 peatüki omandamist
3. suunab õppimise kindlale õpieesmärgile
4. Ergutab õppijate mõtlemisaktiivsust
5. On olemas ideed hindamiskriteeriumiteks
6. Ülesandega on edastatud hästi selge ülesandepüstitus
7. Ülesandes on olemas taustaandmed ja toetavate materjalide loend

Koostada ülesanne

Peatüki õpieesmärk on

Õppida tundma tootlustusettevõtte töökorralduse aluseid.

Probleem - klient tellib homseks kella 11-ks tootlustusettevõttelt 250 einevõileiba ja tuleb neile järele oma transpordiga.

Hindamiskriteeriumid juhtumianalüüsi ülesande koostamisele

1. Ülesanne sisaldab juhtumi kirjeldust
2. Ülesandega on edastatud hästi selge ülesandepüstitus
3. Koostatud ülesanne toetab tootlustusteeninduse peatüki omandamist
4. Suunab õppimise kindlale õpieesmärgile
5. Ergutab õppijate mõtlemisaktiivsust
6. On olemas ideed hindamiskriteeriumiteks
7. Ülesandes on olemas taustaandmed ja toetavate materjalide loend
8. Ülesanne pakub õppijale võimaluse omandatud teoreetiliste tootlustusteeninduse alaste teadmiste rakendamiseks reaalses elulises situatsioonis

Koostada ülesanne

Peatüki õpieesmärk on

Õppida tundma toitlustusteeninduse aluseid

**Juhtumi analüüsiks kasutada – toimunud
ürituse planeerimist /139**

Seminariruum

Kuidas hinnatakse õpilaste tööd?

- Õpilaste hindamine toimub **iga terviku lõpul**
- Õppijad õpivad suhtlema, gruppi juhtima, teisi kuulama, kokkuvõtteid tegema jne.
- Rühmatöös ilmneb sageli sünergiline
- Praktiliste probleemide lahendamisel on suur tähtsus

Mis toimub õpetajaga?

- Probleemõpe võtab õpetajalt võimaluse olla õpilastele vankumatuks eeskujuks oma arutlustega, hoiakutega, entusiasmiga
- Ta on taandunud kõrvalt jälgiva tuutori rolli
- **Mõni õpetaja ei ole huvitatud sellisel moel õppetöö tegemisest, kuna ta pole nõ A ja O**

